

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาเสนอในบทนี้
แบ่งเป็น 3 เรื่องคือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
2. เอกสารเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

คำว่า "หลักสูตร" ปัจจุบันได้มีผู้นำคำนี้มาใช้กันอย่างกว้างขวาง และให้ความหมาย
แตกต่างกันไปตามทัศนะของนักการศึกษาแต่ละท่านดังต่อไปนี้

ธำรง บัวศรี (2507 : 64) กล่าวว่า ตามแนวคิดใหม่ หลักสูตรหมายถึง
ประสบการณ์ทางการศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับการฝึกฝนอบรมในด้าน
ต่าง ๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนอย่างมีความสุข สามารถประกอบ
อาชีพได้ตามความปรารถนา

สวัสดิ์ จงกล (2521 : 20) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ข้อกำหนดที่วาง
จุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวทางการดำเนินงาน เนื้อหาสาระซึ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทัศนคติ
และพฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สุมิทร คุณานุภร (2523 : 2 - 3) ได้แบ่งความหมายของหลักสูตรคือ

1. ความหมายระดับชาติหมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี
ความสามารถและคุณลักษณะ สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้

2. ความหมายระดับโรงเรียนหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สงค อูทรานันท์ (2528 : 16) กล่าวว่า ถึงแม้จะมีคำนิยามแตกต่างกันไปก็ตาม แต่นักปราชญ์ทางหลักสูตรก็ได้ยอมรับนิยามของหลักสูตรซึ่งกล่าวออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรคือสิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างคืบแล้ว
2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ทองการ
3. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน
4. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะนำทางของโรงเรียน

ทามา (Hilda Taba 1962 : 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึงแนวทางในการเตรียมพลเมือง เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่ชุมชน

คาร์เทอร์ วี กูต (Carter V. Good 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ความหมายคือ

1. หลักสูตร คือเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นเรียนหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาหรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย เป็นต้น
2. หลักสูตร คือโปรแกรมการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้ความรู้จบชั้นหรือเพื่อได้รับประกาศนียบัตรต่าง ๆ
3. หลักสูตร คือกลุ่มของวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การชี้แนะของโรงเรียน

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึงโครงการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของการศึกษา และรวมถึงมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน อย่างไรก็ตามความหมายของหลักสูตรมิได้หมายถึงเอกสารหลักสูตรแม่บทที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นแต่เพียงเล่มเดียวเท่านั้น แต่หมายรวมถึงทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรม ประสบการณ์ทุกอย่างที่จัดให้เด็ก รวมถึงการสอนของครูในและนอกชั้นเรียนด้วย และจากแนวคิดของนักการศึกษา แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางหรือแผนการเรียนการสอน หรือรูปแบบการเรียนการสอน ให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการพิจารณาหลักสูตรในรูปองค์ประกอบแล้ว จะพิจารณาได้หลายรูปแบบและขอบเขตกว้างขึ้นอยู่กับแนวคิดของนักการศึกษาแต่ละท่าน เช่น

สุคนธ์ ภิริเวทย์ (2519 : 71) แสดงว่า หลักสูตรโดยทั่วไปมักประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมาย
2. ระยะเวลาเรียน ระบบการจัดชั้นเรียน และอัตราเวลาเรียน
3. เนื้อหาวิชา
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การวัดผลและการประเมินผล

สุมิตร คุณานุภร (2523 : 9) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ทามา (Hilda Taba 1962 : 10) กล่าวว่าหลักสูตรจะประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมงสำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินตามหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านจึงกล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับหลักสูตรมีอยู่อย่างน้อย 4 ประการคือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะแม้ว่าจะพิจารณาว่าหลักสูตรไว้ดีหรือสมบูรณ์เพียงใด หากมีความผิดพลาดในขั้นตอนนี้แล้วก็จะไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้สามารถทำได้หลายวิธีการตามแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาต่าง ๆ ดังเช่น

สมิทร คุณานุกร (2523 : 130) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้รวมถึงกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย
3. การสอนของครู

การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึงการตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อไปใช้ในชั้นปฏิบัติคือใช้สอน เนื่องจากหลักสูตรมักจะกำหนดความมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาที่จะสอน กิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้อย่างกว้าง ๆ

มีลักษณะยืดหยุ่นได้ เพื่อความสะดวกแก่การนำไปใช้ให้เข้ากับสภาพของท้องถิ่นหรือโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรไว้ก่อนทำการสอน รายละเอียดเหล่านี้จะปรากฏออกมาในรูปของเอกสารหลักสูตรที่เรียกว่าประมวลการสอน และโครงการสอน ปัจจุบันทำเป็นแผนการสอน นอกจากนี้อาจมีบันทึกการสอนของครูในแต่ละชั่วโมงอีกด้วย

การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีส่วนส่งเสริมหรือสกัดกั้นการปฏิบัติงานของครู เพื่อที่จะให้บรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างมาก ปัจจัยและสภาพเหล่านี้ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน ห้องสมุด สื่อการเรียน การจัดการวางสอน การจัดครูเข้าสอน แผนการสอน หนังสือเรียน ฯลฯ ดังนั้นในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนผู้บริหารต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย

การสอนของครู กิจกรรมการนำหลักสูตรไปใช้ประการสุดท้ายคือ การสอน อารี สัมพันธวิ ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า "การสอนคือ ประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ฝ่ายหนึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการเรียนรู้ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง การสอนเป็นการกระทำที่รู้สึกตัว มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าวิธีสอนยังไม่เหมาะสมก็อาจจะไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเลยก็ได้"

วิชย วังใหญ่ (2523 : 184 - 191) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การเตรียมวางแผนงานเพื่อการใช้หลักสูตร

ครูหรือผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์หลักสูตรว่าจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร และการสอนครั้งนี้มีเป้าประสงค์ที่แท้จริงคืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและชุมชนเพียงไร การนำหลักสูตรมาปรับใช้กันทางโรงเรียนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไร วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จะจัดหาได้อย่างไรและโดยวิธีใด งบประมาณอาคารสถานที่เพียงพอหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะทำโดยวิธีใดจึงจะเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง การนำหลักสูตรไปใช้แม้ว่าตัวหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาทีละทีละเพียงใด ถ้าการใช้หลักสูตรขาดความเข้าใจและความไม่พร้อม การพัฒนาหลักสูตรอาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก

2. การจัดเตรียมอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตร

ควรจัดอบรมในรูปแบบของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาของหลักสูตร และจะนำไปปรับใช้ได้อย่างไร โดยการสร้างกำหนดการสอน ประมวลการสอน การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนควรคำนึงถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก พยายามจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นสำคัญ

4. การจัดการวางการสอน

หลักของการจัดการวางจะท่องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระวังความยากง่ายของการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การใช้อาคารสถานที่ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง จะต้องมีการใช้ตลอดเวลา จึงจะถือว่าการใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน

การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู เอกสาร และสื่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำ แผนการสอนจะช่วยให้ครูเห็นแนวทางชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะสอนอย่างไร จะเลือกกิจกรรมและประสบการณ์อย่างใด การจัดทำสื่อการเรียนอาจจะร่วมกันทำ เป็นการประหยัดแรงงานและงบประมาณ ที่สำคัญที่สุดผู้เรียนได้เรียนรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และตรงกับความต้องการของชุมชน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องช่วยประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์จะช่วยให้ดีมาก

7. การจัดหาแหล่งวัสดุและการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดหาแหล่งวัสดุที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ และจะต้องคำนึงถึง

เพราะการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนก็จะมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ การบริการด้านวิชาการแก่ครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะจัดทำโดยส่งไปศึกษาอบรมระยะสั้นในเรื่องที่กำลังปฏิบัติอยู่ เพื่อเสริมความเข้าใจใหม่ทัศนคติอันกว้างขวางขึ้น การไปร่วมประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาสาธิต การส่งเสริมผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกันได้มีโอกาสเผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นต้น

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร จะต้องกระทำเป็นขั้นตอน ถ้าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้อย่างชัดเจนการประเมินผลเพื่อปรับปรุงก็จะทำได้ง่ายและตรงจุดกว่าการปรับปรุงควรจะเริ่มที่จุดใด

สงค อุทรานันท์ (2527 : 262 - 268) กล่าวว่า งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร มีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะคือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

งานทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวมานี้ จะมีความแตกต่างกันไปตามระดับของหน่วยงาน กล่าวคือ ในส่วนของการบริหารหลักสูตรส่วนกลางซึ่งเป็นหน่วยงานของคณะพัฒนาหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตรและการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร ส่วนงานบริหารและบริการหลักสูตรในระดับท้องถิ่นซึ่งได้แก่ โรงเรียนก็จะเกี่ยวข้องกับการจัดบุคลากรเข้าสอนตามความถนัดและความเหมาะสม และการบริการแหล่งวิชาการในโรงเรียน สำหรับงานประเภทที่ 2 คืองานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงก็คือ หน่วยงานผู้ใช้หลักสูตรซึ่งได้แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นเอง งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรจะประกอบด้วยการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น การจัด การเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร ส่วนงานประเภทที่ 3 คือ การสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตรนั้นจะเป็นงานที่จะต้องรับผิดชอบทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร และหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตร ในระดับหน่วยงานพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร ตลอดจนจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการใช้หลักสูตร ส่วนในระดับผู้ใช้นั้น

ก็ได้แก่การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียน และการบำรุงขวัญเพื่อให้กำลังใจ
แก่ผู้ใช้หลักสูตร

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

1.1 งานเตรียมบุคลากร งานเตรียมบุคลากรเป็นงานที่มีความสำคัญมาก
ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรจะได้มีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจ
ถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัด และ
ประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น การเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรนี้จะต้องมีความสำคัญ
และเป็นภาระหนักมากหากหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาใหม่นั้นเป็นหลักสูตรซึ่งมีความแตกต่างจาก
หลักสูตรเดิมโดยสิ้นเชิง

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนเป็นงานของหน่วยงาน
ผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นงานของหัวหน้าสถานศึกษาในแต่ละแห่ง การจัดครูเข้าสอน
จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้
เพื่อจะให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการ
ใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตรที่กล่าวถึงนี้ได้แก่เอกสาร
หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ
ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง งานบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรจึงเป็นภาระกิจของหน่วยงาน
ส่วนกลางซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง ในภาคปฏิบัติที่กระทำอยู่ในประเทศไทยมักจะ
พบว่าปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการแจกจ่ายวัสดุหลักสูตรไปสู่ผู้ใช้เป็นอันมาก ยิ่งหน่วยงาน
ผู้ใช้หลักสูตรมีมากเท่าใดและกระจายตัวกันมากเท่าใด ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการบริหารวัสดุ
หลักสูตรก็จะมีมากขึ้นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากปัญหาการกระจายวัสดุหลักสูตรให้ไปถึงครูใน
โรงเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหามากกว่าการกระจายวัสดุหลักสูตรไปสู่ครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา ในบางประเทศมักจะมอบภารกิจเกี่ยวกับการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตรให้เป็นหน้าที่
ของบริษัทเอกชนที่ทำหน้าที่ผลิตวัสดุและสื่อต่าง ๆ โดยตรง โดยทางรัฐบาลจะเป็นผู้คอยควบคุม
ดูแลเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพและราคาให้อยู่ในข้อตกลงต่าง ๆ ตามที่ได้ตกลงกันไว้

เนื่องจากวัสดุหลักสูตรมีความสำคัญและจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการใช้

หลักสูตรโดยตรง ทั้งนี้จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องดำเนินการบริหารและบริการสื่อหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ถึงผู้ในโรงเรียนแต่ละแห่งได้ครบและทันภายในกำหนดเวลาทุกครั้ง

1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน การจัดบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสอนวิชาเฉพาะ บริการเกี่ยวกับห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดและประเมินผล และการบริการแนะแนว ฯลฯ เป็นต้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้พยายามจัดทำหรือจัดหาแหล่งวิชาการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์และสะดวกแก่การใช้หลักสูตร แหล่งวิชาการนี้ควรจะต้องรวมถึงการใช้ประโยชน์จากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกโรงเรียนอีกด้วย

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรที่ยกว้างขึ้นมาเพื่อใช้กับประชากรโดยส่วนรวมในพื้นที่กว้างขวางนั้นมักจะไม่สามารถสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพของสังคมในท้องถิ่น และสามารถสนองความต้องการของผู้เรียน ควรจะได้มีการปรับหลักสูตรกลางให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

2.2 การจัดทำแผนการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาไว้อย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยลักษณะที่กล่าวมาเป็นการจัดทำแผนการสอนจึงมักกระทำกันเป็นรายวิชาหรือเป็นรายชั้นเรียน แผนควรจะต้องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนแรกเป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้นซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้นซึ่งนำเอาแผนการสอนแต่ละส่วนของแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้คือ

1. จะเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จะให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือแนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน

3. จะเป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้ความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

ตามที่กล่าวมานี้พอจะกล่าวได้ว่าแผนการสอนจะเป็นแนวทางในการใช้หลักสูตรของครู ถ้าหากไม่มีการจัดทำแผนการสอน การใช้หลักสูตรก็จะเป็นไปอย่างไม่มีจุดหมายปลายทางก่อให้เกิดการเสียเวลา หรือบกพร่องในการใช้หลักสูตรเป็นอย่างมาก อันจะส่งผลต่อความล้มเหลวของหลักสูตรในที่สุด

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีนักปราชญ์ทางด้านหลักสูตรหลายคน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่จัดโดยโรงเรียน ยกตัวอย่างเช่น ทรัม และ มิลเลอร์ (Trup and Miller, 1968) เป็นต้น คังนั้นจึงถือว่ากิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้นโดยครูเพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร จึงเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติโดยแท้จริง

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตรนั้น หน่วยงานส่วนกลางในฐานะผู้พัฒนาหลักสูตรควรจะได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นการเพิ่มเติม และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนว่าได้ดำเนินการด้วยความถูกต้องมีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาก็จะได้หาทางแก้ไขให้ลุล่วงลงไป สำหรับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรก็อาจจะมีการดำเนินการให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูได้ดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง

การนิเทศการใช้หลักสูตรหรือนิเทศการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของการนิเทศก็คือ เป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือไม่ใช่เป็นการคอยตรวจสอบเพื่อจับผิดแก่ประการใด โดยลักษณะเช่นนี้ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีกับผู้รับการนิเทศ การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการไปควบบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยและร่วมมือกัน

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ภารกิจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนกลางซึ่งเป็นผู้พัฒนาหลักสูตร หน่วยงานนี้ควรจะมี

ไต่หาทางสนับสนุนและส่งเสริมหน่วยงานผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยความ
มั่นใจ การจัดตั้งศูนย์วิชาการอาจทำในลักษณะของศูนย์ให้บริการแนะนำช่วยเหลือหรือจัดตั้ง
โรงเรียนตัวอย่างหรือที่ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการได้จัดตั้ง "โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร"
ขึ้นมาได้โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรที่กรมวิชาการจัดตั้งขึ้น จะเป็นโรงเรียนที่สามารถดำเนินการ
การใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งพอจะเป็นแบบอย่างให้แก่
โรงเรียนอื่น ๆ ได้ วิธีการเช่นนี้จะเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนผู้ใช้หลักสูตรได้มีความกระตือรือร้น
ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรในโรงเรียนของตน และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรในระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย

จะเห็นได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประการคือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ การทำแผน
การสอนและการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ
คือการเตรียมบุคลากร สื่อการเรียนการสอน และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ
3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ กิจกรรมการเรียน
การสอน กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน

เอกสาร เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา

แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่
เด็กไทยในวัย 4 - 6 ขวบ ให้มีโอกาสได้รับการเสริมสร้างการพัฒนาทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม เพื่อเป็นการเตรียมตัวที่จะเป็นคนไทยที่มีคุณภาพของประเทศ
ต่อไป

หลักการ

1. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ
และสังคมเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้แก่เด็กไทย
2. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งสนองความต้องการและความสนใจของเด็กไทยให้สอดคล้อง

กับระดับวิชาการ

3. เป็นประสบการณ์พื้นฐานที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
4. เป็นประสบการณ์ที่มุ่งปลูกฝังให้เด็กมีพื้นฐานที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม

จุดมุ่งหมาย

แนวการจัดการประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษา มุ่งหมายที่จะปลูกฝังให้เด็กมีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละคนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมศึกษา
2. มีความรักและมีความภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง มุ่งมั่นในความดีงาม และ
รู้คุณค่าของชีวิต
3. เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รู้หน้าที่ของตนเองและเสียสละเพื่อสังคมตามควรแก่วัย
และโอกาส
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักในศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

อายุ ระยะเวลา

อายุ

การจัดการศึกษาในระดับอนุบาลศึกษานี้ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ
ระหว่าง 4 - 6 ปี

ระยะเวลา

ระยะเวลาในการจัดการศึกษามีระยะเวลา 2 ปี คือชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาล
ปีที่ 2

จุดประสงค์ของการจัดการประสบการณ์

ในการจัดการประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่เด็กมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กพัฒนาการทั้ง
4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์จิตใจและด้านสังคม ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. เพื่อพัฒนาร่างกายให้เจริญเติบโตตามวัย

2. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กัน
3. เพื่อปลูกฝังสุนทรียที่ติในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและผู้อื่น

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. เพื่อพัฒนาร่างกายให้เจริญเติบโตตามวัย
2. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กัน
3. เพื่อปลูกฝังสุนทรียที่ติในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและผู้อื่น

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย
2. เพื่อให้รู้จักสังเกตการคิดตามลำดับขั้นตอนอย่างมีเหตุผล
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหา
4. เพื่อปลูกฝังให้เป็นคนรักในการเรียนรู้และมีประสบการณ์ที่จะศึกษาในชั้นต่อไป

พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจและสังคม

1. เพื่อให้มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส
2. เพื่อให้รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
4. เพื่อปลูกฝังค่านิยมไทย
5. เพื่อปลูกฝังให้รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
6. เพื่อให้รู้จักตนเองและบุคคลที่อยู่ใกล้ซิด
7. เพื่อปลูกฝังให้มีสังคมนิสัยที่ดีสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
8. เพื่อปลูกฝังให้รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมได้
9. เพื่อส่งเสริมให้วินัยในตนเองและมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
10. เพื่อปลูกฝังให้เกิดความสนใจมีบทบาทในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและ

ธรรมชาติ

11. เพื่อให้รู้ถึงความสำคัญของครอบครัว สังคม และชุมชนของตน
12. เพื่อให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน

ลักษณะของประสบการณ์และกิจกรรม

1. เนื่องจากเด็กมีความสามารถไม่เท่าเทียมกันทุกคนจึงควรจัดกิจกรรมที่เปิดกว้างให้เด็กได้ทำตามความสามารถของตน เช่น การวาดภาพ การปั้น การฉีก ตัดปะ ฯลฯ
2. กิจกรรมควรมีหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การทดลอง การหาไปทัศนศึกษา การศึกษาค้นคว้าตนเอง เป็นต้น
3. กิจกรรมควรจัดใหม่ด้วยความสมดุลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กที่จำเป็นและจะก่อให้เกิดการส่งเสริมในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ไม่เท่าเทียมกัน

กิจกรรมประจำวัน

เพื่อให้การจัดประสบการณ์ได้บรรลุเป้าหมาย ขอเสนอกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

ตารางกิจกรรมประจำวัน

08.00 - 08.15 น.	- รับเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกคำพูดเด็ก พาเด็กไปห้องน้ำ
08.15 - 08.30 น.	- เคารพธงชาติและสวดมนต์
08.30 - 08.40 น.	- สำนวณการมาโรงเรียน สนทนาและตรวจสุขภาพ
08.40 - 09.00 น.	- กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.00 - 10.00 น.	- กิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม
10.00 - 10.10 น.	- พัก (รับประทานอาหารว่าง)
10.10 - 10.30 น.	- กิจกรรมในวงกลม
10.30 - 11.00 น.	- เล่นกลางแจ้ง
11.00 - 12.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00 - 14.00 น.	- นอนพักนอน
14.00 - 14.20 น.	- เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20 - 14.30 น.	- พัก (รับประทานอาหารว่าง)
14.30 - 14.50 น.	- เกมการศึกษา
14.50 - 15.00 น.	- เตรียมตัวกลับบ้าน

ตารางกิจกรรมประจำวัน อาจจะเร็วหรือช้ากว่าตารางที่เสนอในที่นี้ได้ สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนได้ แต่ควรมีกิจกรรมครบทุกประเภท ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม สำหรับลำดับขั้นตอนของกิจกรรมนั้น อาจจะเรียงลำดับใหม่ตามความสนใจของเด็ก เช่น อาจจะทำกิจกรรมในวงกลมก่อนแล้วจึงทำกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุมก็ได้ และควรคำนึงถึงช่วงความสนใจของเด็ก ซึ่งพอจะประมาณได้ดังนี้

เด็กวัย 3 ขวบ มีระยะเวลาสนใจประมาณ 9 นาที

เด็กวัย 4 ขวบ มีระยะเวลาสนใจประมาณ 12 นาที

เด็กวัย 5 ขวบ มีระยะเวลาสนใจประมาณ 15 นาที

แนวการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรให้เด็กเริ่มเคลื่อนไหวและแสดงออกด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้เด็กคิดวิธีการเคลื่อนไหว ทั้งที่มีการเคลื่อนไหวและไม่เคลื่อนไหว รวมทั้งให้คิดทำคามจินตนาการ อาจจะมีการใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบการเคลื่อนไหวทั้งในส่วนที่เป็นกิจกรรมพื้นฐานและส่วนที่สัมพันธ์กับเนื้อหา

บรรยากาศในการทำกิจกรรมควรจะอบอุ่น สนุกสนานรื่นเริงและควรจะจบกิจกรรมด้วยการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ เช่น การนั่งในท่าที่สบาย มีลักษณะสงบพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อออกกำลังกายโดยการเคลื่อนไหวและพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่
2. เพื่อฝึกความจำและความสามารถปฏิบัติตามคำสั่ง
3. เพื่อฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
4. เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัย
5. เพื่อเรียนรู้จังหวะและฝึกฟัง
6. เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม เช่น การปฏิบัติตามคำสั่ง และสัญญาณ

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา)

กิจกรรมสร้างสรรค์หรือกิจกรรมศิลปะศึกษา เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถของตน

กิจกรรมสร้างสรรค์นี้ต้องจัดให้เด็กทุกวัน อาจจะเป็นการวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น พับ ฉีก ตัด ปะ การร้อย และการประดิษฐ์ เป็นต้น ครูอาจจะจัดวันละ 3 - 4 กิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำอย่างน้อยวันละ 2 กิจกรรม และหมุนเวียนกันไปตามความสนใจ เช่น อาจจะทำกิจกรรมปั้นก่อนแล้วจึงเข้ากลุ่มทำกิจกรรมวาดภาพ และเมื่อทำเสร็จแล้วก็ไปเล่นในมุมต่าง ๆ ได้ ในที่นี้ขอกล่าวรายละเอียดของกิจกรรมศิลปะศึกษาพอสังเขปดังนี้

1. การวาดภาพและระบายสี

เด็กวัยก่อนประถมศึกษาจะวาดรูปและระบายสีตามความรู้สึกรู้สึกของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นภาพของสัญลักษณ์ ลวดลายสีเส้นต่าง ๆ ที่เด็กอาจจะใช้แทนคำพูดและความรู้สึกของตน เด็กจะได้ผ่อนคลายอารมณ์และรู้สึกเป็นอิสระ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
2. เพื่อส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือและตา
3. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
4. เพื่อผ่อนคลายความเครียด

2. การพิมพ์ภาพ

การพิมพ์ภาพช่วยให้เด็กได้เข้าใจในสัญลักษณ์ของรูปทรงต่าง ๆ และเน้นการสัมผัสผิวของวัสดุที่พิมพ์ได้ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการทางร่างกาย

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือ
3. เพื่อฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือและตา
4. เพื่อพัฒนาอารมณ์ และจิตใจ

3. การปั้น

การปั้นช่วยส่งเสริมพัฒนาากล้ามเนื้อมือให้กับเด็กและยังช่วยให้เด็กสนุกและประสบความสำเร็จเพราะทำได้ง่าย และจะทำอย่างไรก็ได้ นอกจากนี้ยังจะช่วยผ่อนคลายความเครียดให้เด็กด้วย

จุดประสงค์

1. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อนิ้วมือ
2. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

4. การพับ ฉีก ตัด ปะ

เด็กสนใจหนังสือ และรูปภาพต่าง ๆ ในนิตยสาร ฉะนั้นครูสามารถนำภาพต่าง ๆ มาให้เด็กตัด และตกแต่งประดิษฐ์เป็นรูปต่าง ๆ ขึ้นตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายอีกด้วย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อนิ้วมือ
2. เพื่อฝึกประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อนิ้วมือและตา
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ
4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
5. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

5. งานประดิษฐ์

การร้อยลูกปัด การร้อยดอกไม้ ประดิษฐ์สิ่งของจากกล่องหรือเศษวัสดุ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่เด็กก่อนประถมศึกษาชอบ ครูจึงควรจัดสลับให้เด็กได้ทำ แต่ต้องคำนึงถึงความยากง่ายที่เหมาะสมกับเด็ก

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อนิ้วมือและตา

2. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
3. เพื่อฝึกการสังเกต
4. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์

3. กิจกรรมในวงกลม

กิจกรรมในวงกลม คือกิจกรรมที่เด็กส่วนใหญ่มารวมกันเพื่อทำกิจกรรมเดียวกัน เช่น การฟังนิทาน การทดลองต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งสัมพันธ์กับเนื้อหาของหน่วยการสอน

การจัดที่นั่ง ควรจัดให้นั่งตามความพอใจ ยกเว้นในกรณีที่เด็กไม่ค่อยสนใจ ครูจึงควรจัดที่นั่งใกล้ ๆ การจัดที่นั่งในรูปของวงกลม วงรี ครึ่งวงกลม หรือรูปเกือกม้า จะช่วยให้ได้ทุก ๆ คนได้มองเห็นสื่ออุปกรณ์ได้ทั่วถึง และสามารถมองเห็นหน้าครูเวลาครูพูด จากภาพจะเห็นได้ว่า

- ใบหน้าของครูควรอยู่ในระดับสายตาของเด็ก ถ้าหากว่าเด็กนั่งกับพื้น ครูควรจะนั่งกับพื้นด้วย แคตตาล็อกเด็กนั่งเก้าอี้ ตัวครูควรจะนั่งเก้าอี้ (ขนาดเดียวกับเด็ก) ด้วย
- อุปกรณ์ ควรมีขนาดเพียงพอกับจำนวนของเด็ก หรือถ้าจะเป็นภาพก็ควรมีขนาดใหญ่พอที่เด็กทั้งกลุ่มจะสามารถมองเห็นได้ทั่วถึง
- ระยะเวลาของกิจกรรมวงกลม ไม่ควรจะยาวนานเกินไปเพราะเด็กยังคงมีช่วงระยะความสนใจสั้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อพัฒนาทักษะทางสติปัญญาให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาของหน่วยการสอน
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม คือ ฝึกการกล้าแสดงออก การมีระเบียบวินัย การรอคอย และการอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม
3. เพื่อให้เกิดความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครู

4. เกมการศึกษา

เกมการศึกษาเป็นสื่อเกมที่มีรูปแบบวิชาการและเกณฑ์กำหนดไว้เด่นชัด ให้เด็กปฏิบัติตามเกมการศึกษามีหลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการขึ้นเพื่อฝึกความพร้อมด้านต่าง ๆ

เช่น การจำแนก เปรียบเทียบ ขนาดรูปทรง ลำดับ ปีกความคิด ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 10 - 17)

กิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์

เป็นกิจกรรมที่ไม่ปรากฏในตารางกิจกรรมประจำวัน ซึ่งเป็นกิจกรรมสำหรับเสริม
บทเรียน ช่วยแก้ปัญหาคติกรรมของเด็ก นอกคลายความเครียด ฯลฯ จะไม่ทราบล่วงหน้า
ว่าปัญหาเหล่านั้นจะเกิดขึ้นในตอนที่ จึงไม่บรรจุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ รวมทั้งเป็น
กิจกรรมที่เด็กต้องทำอยู่เสมอ ได้แก่ (ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ 2529 : 82)

1. การเล่านิทาน
2. การร้องเพลง
3. การท่องคำคล้องจอง
4. การเก็บเด็ก
5. อุปกรณ์ที่ใช่เสริมกิจกรรม

การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

การรับเด็กเข้ามาในชั้นก่อนวัยเรียนก็ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย
อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จากข้อเท็จจริงที่ว่า หากจะมีการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนโดยการ
ทดสอบความพร้อมแล้ว เด็กที่มาจากบ้านที่มีฐานะปานกลางหรือค่อนข้างอึดคัก ซาดการเอาใจใส่
เด็กมักจะทำได้ไม่เต็มที่ การที่เด็กทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันเพราะโอกาสที่เด็กได้รับ
ประสบการณ์นั้นแตกต่างกัน เด็กที่มาจากบ้านที่อยู่ในฐานะที่พอจะหาของเล่น หรือผู้ใหญ่พอมีเวลา
จะพูดคุยด้วยย่อมมีโอกาสพัฒนาดีกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมแก่เด็กก่อน
วัยเรียนจึงมีความสำคัญ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของเล่นหรือที่ที่เด็กจะหาประสบการณ์
และด้านบุคลากรที่แวดล้อมอยู่ และสามารถแบ่งประเภทของการจัดสภาพแวดล้อมได้ 3 ลักษณะคือ
การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน และการจัดสภาพ
แวดล้อมทางบุคลากร (ราศี ทองสวัสดิ์ 2529 : 8)

1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

การรับเด็กเข้ามาในระดับก่อนประถมศึกษาานั้น ก็ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ถ้ามีการ คัดเลือกเด็กเข้าเรียนโดยการทดสอบความพร้อมแล้ว เด็กที่มาจากบ้านที่อยู่ในฐานะที่พอจะหา ของเล่นที่มีประโยชน์ หรือผู้ใหญ่พอจะมีเวลาพูดคุยด้วย ย่อมมีโอกาสพัฒนาได้ดีกว่า ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษา จึงมีความสำคัญทั้งในทางวัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ที่แวดล้อมตัวเด็ก

การจัดห้องเรียนมีความสำคัญต่อเด็กก่อนประถมศึกษาเป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะ เป็นช่วงแรกของเด็กในการออกสู่สังคมภายนอก ท้องเริ่มเรียนรู้ที่จะอยู่กับคนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ท้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และการจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ อย่างเป็นสุขนั้น ไม่มีกิจกรรมใดดีไปกว่าการจัดให้เด็กได้เล่น เพราะการเล่นนอกจากจะช่วยให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้แล้ว ยังจะมีผลพลออกได้ติดตามมาอีกหลายประการ เช่น ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคง อบอุ่น เป็นสุข เกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีโอกาส คอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง มีความชื่นชมในสิ่งที่ได้พบเห็น ดังนั้น การจัดมุมเพื่อ ให้เด็กได้มีโอกาสเล่นในห้องเรียนควรจะเป็นดังนี้

1.1 มุมบ้าน มุมร้านค้า มุมวัด มุมหมอ มุมเกษตรกร ฯลฯ จัดเพื่อให้เด็กได้เล่น ในสิ่งที่ตนชอบ สิ่งที่จะได้ความภูมิใจมากคือ การใช้ภาษา การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การพัฒนาทาง อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สื่ออุปกรณ์ที่ใส่ในมุมนี้ ได้แก่ เครื่องครัว เครื่องใช้ในบ้าน เช่น เสื้อ หมอน กระจก ตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เครื่องแบบของคนอาชีพต่าง ๆ เช่น หมอ ตำรวจ ทหาร เครื่องใช้ในกาประกอบอาชีพ เช่น กระจุก ตะกร้า ไม้คาน เครื่องมือจับปลา รองเท้าและ เสื้อผ้าที่ไม่ใช่แล้ว สำหรับเด็กแสดงบทบาทสมมติ อุปกรณ์เหล่านี้ควรทำขึ้นวาง หรือจัดวางไว้ในลังไม้ ลังกระดาษ แยกเป็นหมวดหมู่ ไม่ควรใช้ของที่ทำความแก่ กระเบื้อง หรือพลาสติก ที่ใช้สี เป็นอันตรายกับเด็ก

การจัดมุมนี้อาจจะหมุนเวียนกันไป ไม่จำเป็นต้องจัดทั้งมุมบ้าน มุมหมอ มุมวัด ฯลฯ พร้อม ๆ กันภายใน 1 วัน แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของหน่วยประสบการณ์ ความต้องการของเด็ก และสถานการณ์เป็นหลัก

1.2 มุมหนังสือ แม้จะไม่มีการสอนอ่านเขียน สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา แต่การหาภาพสวย ๆ นิทานภาพมาจกวางไว้อย่างเป็นสิ่งที่จูงใจให้เด็กได้มาจับต้องเปิดดูเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไปโดยไม่รู้ตัว สิ่งประกอบสำหรับมุมนี้คือ สื่อ หมอน รูปทรงต่าง ๆ จะช่วยจูงใจให้เด็กอยากนั่งนอนอ่านในวงท่าสบาย ๆ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ทั้งที่อ่านไม่ได้ แต่ก็สนุกสนานเพลิดเพลินกับรูปสวย ๆ เหล่านั้น ยิ่งเป็นนิทานที่ครูเล่าให้ฟังบ่อย ๆ เด็กจะสามารถนำไปเล่าต่อได้อย่างแม่นยำ

1.3 มุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ เป็นมุมที่เด็กจะศึกษาหาความรู้ด้วยการสังเกต ทดลองด้วยตนเอง จึงต้องจัดหาอุปกรณ์เหล่านี้ เช่น เครื่องชั่ง ทัพพี ไม้ตัก ไม้ขีดไฟ เมล็ดพืช เปลือกหอย สาลี กระจกใส หินชนิดต่าง ๆ ฯลฯ นำมาจัดไว้เป็นหมวดหมู่

1.4 มุมบล็อก บล็อกในที่นี้หมายถึงแท่งไม้ หรือวัสดุทดแทนอย่างอื่น เช่น กลองชนิดต่าง ๆ

บล็อกแต่ละชุด อาจจะมีแบบและจำนวนแตกต่างกัน บางชุดมีขนาดเล็ก มีจำนวนเพียง 20 ชิ้น บางชุดก็มีขนาดใหญ่ จำนวนอาจมากถึงร้อยกว่าชิ้น บล็อกเหล่านี้อาจทำขึ้นเองได้จากเศษไม้ นำมาตกแต่งให้เป็นรูปทรง ข้อควรระวังคือ ต้องขัดให้เรียบ ไม่มีเหลี่ยมแยกเก็บใส่กล่องหรือลังไว้ ถ้าไม่ต้องการเกิดเสียงรบกวนเวลาเล่นก็หาเสื้อปรองรับมุมนี้ไว้พอที่เด็กจะนั่งเล่นได้คราวละ 3 - 4 คน และควรวางห่างจากมุมหนังสือซึ่งเป็นมุมที่ต้องการความสงบเงียบ

1.5 กระจะทราย กระจะทรายในมุมห้องเรียน เพื่อให้เด็กมีโอกาสตกแต่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก เช่น เรื่องบ้าน จัดแบ่งเป็นส่วนที่เป็นบ้าน ต้นไม้ รั้ว คน สัตว์เลี้ยง จึงต้องจัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไว้ ควรวางกระจะให้อยู่ในระดับที่เด็กจะยืนเล่นได้ และเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ เช่น ถ้วยตวง ขวด ซ้อน ทัพพีพลาสติก ฯลฯ เพื่อให้เด็กนำมาจัดตามความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง

นอกจากมุมเล่นแล้วยังมีกระจะตาม้ายในห้องเรียน กระจะตาม้ายมีความจำเป็นต้องให้หลายอย่าง เช่น เป็นที่แสดงผลงานทางคานศิลปะ ซึ่งจะมีจำนวนมาก เนื่องจากผลงานที่จะแสดงนั้น ไม่ได้คำนึงว่าจะต้องเป็นผลงานที่ดีที่สุด สวยที่สุด แต่ควรนำมาแสดงให้ทั่วถึงเพื่อให้เด็กเจ้าของผลงานเกิดความกล้าแสดงออก มั่นใจ มีกำลังใจที่จะอยากทำ ผลงานอาจจะแสดง

ที่ป้ายหรือวางแสดงไว้นักเตะ บนชั้นวางของ ฯลฯ

ลักษณะของกระดานแป้น อาจทำด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดานซานออย เสื่อ กระสอบป่านซึ่งทิ้ง ขนาดกว้างประมาณ 2 ฟุต ความยาวตลอดแนวผาดนัง และสูงไม่เกิน รัศมีสายตาเด็ก

2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน

สถานที่นอกห้องเรียนแยกเป็นสองส่วนคือ ในร่ม และกลางแจ้ง คำว่า "ในร่ม" หมายถึง บริเวณนอกห้องเรียน แต่อยู่ใต้อาคาร อาจเป็นตามระเบียงหรือศาลา ส่วน "กลางแจ้ง" หมายถึง บริเวณนอกอาคารออกไป แต่ไม่ได้หมายถึงกลางแจ้ง เพราะกิจกรรมสำหรับเด็กควร ต้องมีร่มเงา เช่น ใต้อาคารไม้ เป็นต้น

2.1 ที่เล่นน้ำ เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำ การเล่นน้ำนอกจากจะสร้างความพอใจ ให้เด็กแล้ว ยังเป็นการให้ความรู้แก่เด็กอีกด้วย เด็กจะเรียนรู้ว่าน้ำเป็นของเหลว เมื่ออยู่ใน ภาชนะใดก็จะมีรูปร่างเหมือนภาชนะนั้น เมื่อถูกน้ำจะทำให้เปียก นอกจากนี้ยังจะได้ความรู้ เกี่ยวกับปริมาณ โดยการกรอกใส่ขวด ถวงควยตวย เป็นการเรียนรู้โดยการเล่น

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำ อาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ หรืออ่างน้ำวางบนขาตั้ง ที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนเล่นได้พอดี สำหรับเด็กควรมีผ้าพลาสติกคาดกันเปียกเสื้อผ้าตัวย

2.2 บล็อกกลวง หมายถึงแท่งไม้กลวง เช่น ที่จัดในมุมห้องเรียน แคมีขนาดใหญ่กว่า (แต่เบาเพราะกลวง) อาจทำด้วยไม้ กลองเปล่าหอกกระดาน ทาสีให้ดูเหมือนอิฐ เด็กจะนำไปใช้ในการก่อสร้าง ซึ่งการก่อสร้างอาจจะไม่เสร็จใน 1 วัน หรือในช่วงเวลาที่ กำหนด ครูจะต้องไม่สั่งหรือ เด็กจะเป็นผู้รู้เอง ครูเป็นผู้แนะนำให้เก็บเข้าที่อย่างระเบียบ

2.3 มุมช่างไม้ วัยของเด็กกำลังต้องการออกกำลังในการเคาะ ตอก ซึ่ง กิจกรรมนี้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง และช่วยฝึกการใช้มือและตาให้สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังจะเป็นการฝึกให้รักงาน ช่วยปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังส่งเสริมด้าน ความคิดสร้างสรรค์ด้วย

มุมนี้ควรจัดในที่ร่มนอกห้อง ครูจะต้องแนะนำการเล่น ไม้ผ่าเครื่องมือ ไปตอกทุดูอื่น ขนาดของโต๊ะและวัสดุให้เหมาะกับตัวเด็ก

2.4 นอทราย ทรายเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ชอบเล่น เพราะทรายเมื่อขึ้นจะก่อเป็นรูปต่าง ๆ ใ้รวมทั้งการนำวัสดุอื่นมาประดับตกแต่ง เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย หินพัชรมณี ที่ตัดทราย ฯลฯ เป็นการตกแต่งตามจินตนาการของเด็ก

ปกติทรายจะอยู่กลางแจ้ง (แต่ไม่ร้อน) ทำชอบกันเพื่อมิให้ระจิกกระจาย ในตอนเช้าควรพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะไ้สะดวกในการปั้นและทรายไม่ฟุ้งเข้าตาเด็ก รูปของน้อ อาจจะเป็นรูปเหลี่ยมหรือกลม แต่ต้องไม่เป็นมุมแหลม เพราะจะเกิดอันตราย นอกจากนี้ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยลงไปทำความสกปรกด้วย

2.5 เครื่องเล่นสนาม หมายถึงเครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุนโยก ฯลฯ ทำออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

1. เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เช่น โคม ต้นไม้แห่งวางนอน คาซาย สำหรับปีน
2. เครื่องเล่นสำหรับโยก หรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก
3. เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
4. บาริโอห์สำหรับเด็กขนาดเล็ก
5. ราวหรือต้นไม้สำหรับหัดเดินทรงตัว

การติดตั้งเครื่องเล่น ควรติดตั้งบนพื้นสนามหญ้า เพื่อว่าจะไ้ปลอดภัย ในการเล่นและควรติดตั้งให้ห่างกันพอสมควร เมื่อเกิดการพลัดตกหล่นจะได้ไม่พาดถูกคนหรือเครื่องเล่นอื่น นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบสภาพของเครื่องเล่น มีการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรง ปลอดภัยเสมอ

2.6 บ้านตุ๊กตา เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริง ๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทสังกะสี ฝาใบ กระสอบป่าน เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไฟค เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมติเป็นบุคคลในครอบครัวหรือน้อง เสื้อผ้าสำหรับผลิตเปลี่ยน (บทบาทสมมติ) มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริง ๆ อย่างไรก็ตามสภาพของบ้านตุ๊กตา ไม่ควรจะให้ห่างไกลกับสภาพบ้านจริงมากนัก ในบางครั้งอาจจะจัดสถานการณเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่าง ๆ ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 22 - 26)

3. การจัดสภาพแวดล้อมทางบุคฉากร

บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กโดยตรงที่โรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น
ครูอื่น ๆ และนักการภารโรง ดังนั้นบุคคลเหล่านี้ควรมีบุคลิกภาพและบทบาทดังต่อไปนี้คือ
(ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ 2529 : 29)

1. ครูประจำชั้น

1.1 เป็นแบบอย่างที่ดี

1.2 เอาใจใส่อบรมดูแล เช่น กิริยาวาจา

1.3 ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาครบ 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม

และสติปัญญา

2. ผู้บริหาร

2.1 มีความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาเด็กให้ถูกต้องตามหลัก

การศึกษาระดับนี้

2.2 ให้ความสะดวกในการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ

3. ครูอื่น ๆ

3.1 เป็นแบบอย่างที่ดีในค่านกิริยาวาจา

3.2 ให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงการพัฒนาการเรียนการสอนที่ถูกต้อง

3.3 ช่วยอธิบายผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ

4. นักการภารโรง

4.1 เป็นผู้มีกิริยาวาจาดี

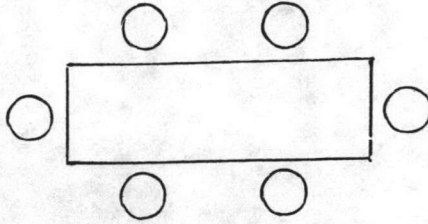
4.2 มีน้ำใจ รักเด็ก ให้ความปลอดภัย

เครื่องใช้ประจำห้องเรียน

1. เก้าอี้สำหรับเด็กเล็ก ควรทำด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบา สะดวกแก่การเคลื่อนย้าย
ความสูงควรจะพอเหมาะ เมื่อเด็กนั่งแล้วเท้าจะไม่ลอย

2. โต๊ะ สำหรับเด็กเล็กควรมีความสูงพอเหมาะเช่นเดียวกัน กล่าวคือเมื่อเด็ก
ส่วนใหญ่นั่งแล้วจะต่ำกว่าระดับรักแร้ของเด็ก เช่น สูงประมาณ 60 เซนติเมตร โต๊ะที่ใช้อาจ
มีได้ 2 แบบคือ แบบนั่งได้หนึ่งคนหรือนั่งเป็นกลุ่ม ซึ่งทางโรงเรียนจะจัดแบบใดก็ได้

โต๊ะแบบนั่งได้หลายคน เช่น 6 - 8 คน มักเป็นรูป ควรมี
ขนาดพอเหมาะที่เด็กจะนั่งล้อมโต๊ะ 6 คน สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้อย่างสบาย ขนาด

ของโต๊ะนั้นหากจะได้ออกแบบโต๊ะที่เหมาะสมควรมีขนาดกว้าง 70 ซม. ยาว 100 ซม. สูง 60 ซม.

3. วัสดุหรือสิ่งวางของ วัสดุที่ใช้สำหรับวางวัสดุอุปกรณ์ หรือของเล่น หรือใช้สำหรับเก็บเครื่องนอน วัสดุเหล่านี้ควรวางไว้ในมุมเล่นหรือหลังห้องเรียน ความสูงควรพอเหมาะที่เด็กจะหยิบของได้อย่างสบายไม่สูงเกินไป และควรเป็นแบบหรือใช้วัสดุที่อาจทำความสะอาดได้ง่าย
4. วัสดุเล่นน้ำ สำหรับใส่น้ำให้นักเรียนได้ดื่มในวันหนึ่ง ๆ
5. วัสดุเก็บเอกสาร หรืออื่น ๆ ที่เห็นสมควรจะมี เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อ

สื่อ หมายถึง เครื่องช่วยให้เด็กได้พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สื่อช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยผ่านประสาทสัมผัส คือ การสัมผัส การชิม การดม การฟัง และการมอง นอกจากนี้สื่อยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และบางชนิดยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการอีกด้วย

2. ลักษณะของสื่อที่ดี

1. ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. มีขนาดเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก
3. เป็นของจริง แต่ในกรณีทำไม่ได้หรือต้องทำขึ้นก็ควรทำจากวัสดุที่ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น อาจทำด้วยไม้ พลาสติก กระดาษ ฯลฯ
4. มีความมั่นคง แข็งแรง และทนทาน
5. ได้รับความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. มีการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

3. การใช้วัสดุทดแทน

ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น อาจจะใช้วัสดุ สื่อ ต่างชนิด มาทดแทนก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เช่น ในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อ นิ้วมือ อาจจะใช้ดินเหนียวที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาใช้แทนดินน้ำมันก็ได้ นอกจากนี้เป็นการประหยัดงบประมาณได้อีกด้วย ตัวอย่างของวัสดุทดแทนมีดังนี้

วัสดุ	วัสดุทดแทน
ดินน้ำมัน	ดินเหนียว
กระดาษวาดเขียน	กระดาษหนังสือพิมพ์
สีโปสเตอร์	สีธรรมชาติ เช่น - สีน้ำเงิน ม่วง จากดอกอัญชัน - สีเหลือง จากดอกขจร - ชมพู-แดง จากดอกเฟื่องฟ้า - สีเขียว จากใบเตย
พู่กัน	ไม้ไผ่ คอกอ ฟาง ก้านกล้วย
กาบ	แปรงเปือก
นูน	เศษผ้า ฟาง
กะละมัง	อ่างน้ำ กระบะทราย

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 27 - 28)

4. ประเภทของสื่อการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

ในที่นี้แบ่งสื่อที่ใช้ในการศึกษาระดับนี้ได้เป็น 5 ประเภทคือ

1. สื่อประกอบการสอน ได้แก่สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแนวและแผนการจัดประสบการณ์ เช่น ภาพสิ่งที่มีตามธรรมชาติ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ สื่อประเภทนี้มักใช้ในกิจกรรมในวงกลม

2. ของเล่นตามมุมเล่นและมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เช่น มุมบ้าน มุมหมอ

มุมบล็อก มุมหนังสือ ฯลฯ ให้เด็กมีโอกาสเล่นร่วมกันแสดงบทบาทสมมติเลียนแบบสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เล่นทดแทนสิ่งที่ขาดไป เช่น เป็นลูกคนเดียวยากมีน้อง จึงเล่นตุ๊กตา อุ้ม โหนอนเปด เป็นต้น

3. เกมการศึกษา ช่วยฝึกการสังเกตความเหมือนกันต่างกัน การจัดหมู่ การเน้นความสัมพันธ์ ความเข้าใจเรื่องจำนวน ฯลฯ

4. เครื่องเล่น มีทั้งเครื่องเล่นในร่มและกลางแจ้ง ที่จัดทำใ้คงยาววัสดุราคาถูกหาง่าย เช่น ลูกบอลพญา ตุ๊กตาเศษผ้า หนากาก ยางรถยนต์ที่ไม่ใช่แล้วมาทำชิงช้า ไซกระดาน ข้ามไปมา ไซทำอุโมงค์ ฯลฯ ล้วนเป็นเครื่องเล่นที่ช่วยในการพัฒนาทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมอย่างดี

5. เครื่องดนตรี ใช้ฝึกการฟัง จัดหาหรือทำขึ้นใ้คงง่าย ๆ เช่น ฝาน้ำอัดลม ทำเครื่องเคาะจังหวะ ไม้ไผ่ทำกรับทำเกราะ ฝากระป๋องทำฉาบ กระจับปี่ใส่เม็ดกรวด ทราบ เมล็ดพืช ทำเครื่องเขย่า ฯลฯ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : ง)

การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศ ซึ่งใ้แก่ศึกษานิเทศก์จังหวัด หรืออำเภอ ผู้นิเทศของศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ผู้บริหารและผู้รับการนิเทศ ซึ่งใ้แก่ครูระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้ใ้ได้มาซึ่งความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก อันเป็นจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแนะนำครูใ้ปรับปรุงการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมใ้กับเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากครูระดับก่อนศึกษากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาการแก่เด็ก

กิจกรรมการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ใ้แก่กิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การประชุมนิเทศ เป็นการประชุมครั้งแรก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ใ้ความรู้ความเข้าใจ ในงานที่จะต้องปฏิบัติ ช่วยใ้ครูผู้สอนเข้าใจเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ถูกต้อง

การจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อม สามารถปรับปรุงจิตประสาทการให้เด็กได้บรรลุผลตาม
จุดมุ่งหมายได้

2. การประชุมปรึกษาหารือ อาจจัดเป็นการประชุมกลุ่มย่อยหรือการประชุมกลุ่มใหญ่
เพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันแก้ปัญหา ให้ข้อเสนอแนะ ให้ความรู้ความเข้าใจ
ตลอดจนแถลงผลงานต่าง ๆ เกี่ยวกับงานที่กำลังจะทำ กระทำแล้วหรือให้ความรู้เพิ่มเติม

3. การอบรมสัมมนา เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
เมื่อมีปัญหาในทางปฏิบัติ หรือต้องการจะเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้ครูเกิด
ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา การประเมิน
พัฒนาการ เป็นต้น การสัมมนาช่วยให้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่เพื่อนครูด้วยกัน
และสามารถรวบรวมข้อมูล ข้อสรุปต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

4. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการนิเทศแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้ครูได้รับความรู้จาก
วิทยากร และลงมือปฏิบัติงานแก้ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มย่อย ผลจากการประชุมเชิง
ปฏิบัติการ จะได้ผลงานหรือคำตอบเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิช่วยให้คำแนะนำปรึกษา

5. การพบปะสนทนา เป็นกรณีพิเศษที่เปิดโอกาสให้ครูได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิด
เมื่อเกิดปัญหาทางวิชาการ บรรยายภาคีที่มีความเป็นกันเอง และความสัมพันธ์อันดี ระหว่าง
ผู้ให้การนิเทศกับครูจะช่วยให้การนิเทศได้รับผลดี

6. การสังเกตการสอน บางครั้งผู้นิเทศและผู้บริหารโรงเรียนจะมาสังเกตการสอน
ของครูในชั้นเรียน เพื่อจะได้ให้คำแนะนำ หรือขอเสนอแนะแก่ครูได้ถูกต้อง มีใช้จับผิดครูผู้สอน
โดยทั่วไปจะมีการสังเกตในสิ่งต่อไปนี้คือ

- 6.1 การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อม
- 6.2 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน
- 6.3 บุคลิกภาพและพฤติกรรมการทำงานของครู
- 6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและครู
- 6.5 การดูแลเด็กทั้งในและนอกห้องเรียน
- 6.6 พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก
- 6.7 การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก

7. การสาธิตการสอน มีจุดมุ่งหมายให้ครูเห็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับวิธี และเทคนิคการสอน ผู้นิเทศอาจเชิญครูหรือผู้เชี่ยวชาญและมีความสามารถในเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษมาสาธิตให้ครูดู จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ มีความกระตือรือร้น หรือเกิดความคิด นำสิ่งที่ตนได้ไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

8. การศึกษานอกสถานที่ มีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นวิธีการจัดการเรียนการสอน ในระดับก่อนประถมศึกษา นอกเหนือจากโรงเรียนที่ตนเองสอนอยู่ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครู มีความคิดเปรียบเทียบและนำแนวคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ครูอีกประการหนึ่ง

9. การบรรยายหรือปาฐกถา คือการเชิญบุคคลต่าง ๆ ที่เป็นครู ผู้เชี่ยวชาญมา บรรยายพิเศษเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหา หรือเรื่องที่ครูสนใจ เช่น วิธีการสอนกิจกรรม การเคลื่อนไหวและจังหวะในระดับก่อนประถมศึกษา การจัดที่เล่นในห้องเรียน เป็นต้น

10. การแจกเอกสาร เป็นที่นิยมกันมากวิธีหนึ่ง เพราะเกิดประโยชน์กับครูและช่วย ครูได้มาก สามารถใช้เป็นการจัดกิจกรรม และเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งเป็นการเผยแพร่ผลงานของเพื่อนครูด้วยกันอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 28 - 32)

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ คือการนำข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา มาสรุปเพื่อตัดสินใจ จัด ประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน การประเมินพัฒนาการของคำเนินตาม ชั้นตอน 4 ชั้นตอนคือ

1. ชั้นศึกษาพฤติกรรมเด็ก โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การสังเกต เป็นเทคนิคที่ชำนาญที่สุดในการศึกษาพฤติกรรมเด็ก ควรสังเกตเด็กในเวลาและสถานการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้งให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

1.2 สนทนา ช่วยให้ผู้พัฒนาการภาษา และความคิด และยังช่วยให้รู้จัก เด็กและสถานการณ์ทางบ้านได้ดี

1.3 การสะสมผลงาน โดยเรียงตามลำดับเป็นระยะ ๆ ช่วยให้เห็นพัฒนาการ

ของเด็กไคซ์คิเจน

1.4 การทดสอบควยวจา ช่วยให้รู้ว่าเด็กมีความเข้าใจและคิดอย่างไร หลังจากทำกิจกรรมต่าง ๆ

2. ชั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรมเด็ก ปฏิบัติหลังจากศึกษาพฤติกรรมเด็กนานพอสมควร โดยไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้บันทึกลงไปด้วย

3. ชั้นบันทึกแบบประเมินพัฒนาการ แบบประเมินพัฒนาการเป็นเครื่องมือ รวบรวม พฤติกรรมสำคัญที่เด็กแต่ละชั้นสามารถกระทำได้ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก การประเมิน พัฒนาการตามประเมินมิใช่เป็นการชี้ขาดแต่เป็นเพียงแนวในการสังเกตพัฒนาการของเด็ก ช่วยให้ ้รู้ว่า เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแต่ละด้านอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ ที่เหมาะสมต่อไป ก่อนใช้แบบประเมินควรศึกษาแบบให้เข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อน

4. ชั้นพิจารณาจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก เด็กจะพัฒนาได้รวดเร็ว ถ้าได้รับ ประสบการณ์ที่ตรงกับความสามารถของเด็ก หลังจากบันทึกลงในแบบประเมินพัฒนาการแล้ว ผลการประเมินสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กได้เป็นอย่างดี

นอกจากใช้ผลการประเมินพัฒนาการเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แล้วควร รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบถึงพัฒนาการของเด็ก เพื่อจะได้ร่วมมือกับครูในการช่วยพัฒนาเด็ก ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 1 - 32)

แนวการวัดผลระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กระดับชั้นอนุบาลเป็นเด็กที่จัดอยู่ในกลุ่มวัยก่อนประถมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 4 - 6 ปี เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ความสามารถและการแสดงออกอาจเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อม การวัดผลควรเป็นเรื่องของการวัดความพร้อมและพัฒนากาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา เพื่อสนองความมุ่งหมายที่วางไว้ไม่ใช่วัดเพื่อตัดสินได้หรือตก การวัดผลในชั้นอนุบาลนี้ ควรใช้หลาย ๆ วิธี ดังต่อไปนี้คือ

1. การสังเกต

1.1 ครูสังเกตเด็กขณะเล่น เรียง และทำงาน ควรสังเกตโดยสม่ำเสมอ ทั้งเป็นหมู่คณะ เป็นรายบุคคล เพื่อทราบความเปลี่ยนแปลงและพัฒนากายด้านต่าง ๆ เมื่อมีอะไร ผิดปกติขึ้นในตัวเด็ก ครูจะได้ทราบเข้าใจสาเหตุและแก้ไขปัญหานั้นได้ ดังนั้นครูควรใช้วิธี

สังเกตเป็นพื้นและควรจกบันทึกไว้เพื่อกันลืม เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถเข้าใจตนเองพอพอจะบอกเล่าความทองการอันแท้จริงให้ผู้ใหญ่เข้าใจได้

1.2 ควรสังเกตเด็กเป็นรายบุคคลทุกครั้ง ที่จัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก

1.3 ควรมีแบบบันทึกการสังเกต โดยมีรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรสังเกตของเด็กแต่ละคนไว้ด้วย

1.4 ควรบันทึกข้อบกพร่อง ข้อดี และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กไว้ด้วย

2. การสนทนา วิธีนี้ใช้ได้ตั้งแต่เริ่มต้นสอน ทำสังสอน และหลังจากสอนแล้ว

2.1 ชักถามเรื่องราวและประสบการณ์ตามที่เด็กได้พบเห็น

2.2 ถ้าจะวัดผลการสนทนา ควรจะจัดเป็นอันดับ 5 มาก 4 พอใช้ 3 เด็กคนใดที่จะต้องแก้ไขหรือส่งเสริมควรบันทึกไว้ในหมายเหตุ

3. การตรวจผลงาน วิธีนี้ได้จากการนำผลงานของเด็ก เช่น สมุดทำงาน ภาพเขียน สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ มาตรวจ ทั้งนี้โดยจัดเป็นกลุ่มตามอันดับคุณภาพของงาน อันดับคุณภาพของงานควรมี 3 - 5 อันดับคือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก หรือ ดี ปานกลาง อ่อน การจัดอันดับคุณภาพเพื่อจะได้อุ้ความเคลื่อนไหวทางการพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในอันดับที่แสดงว่าการเรียนมีผลดีเป็นที่ทองการ ตรงข้ามถ้าเด็กอยู่ในอันดับต่ำ ครูต้องรีบแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ควรจะได้อุ้ผลงานของเด็กไว้เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กแต่ละครั้งด้วย

4. การใช้ข้อสอบปากเปล่า วิธีนี้เหมาะกับเด็กอนุบาล ซึ่งยังอ่อนและเขียนหนังสือไม่ได้ ครูควรปฏิบัติดังนี้

4.1 สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน น่าสนใจ และเป็นกันเอง

4.2 ควรเตรียมข้อสอบไว้ล่วงหน้าว่าจะถามอะไรและถามอย่างไร ข้อสอบอาจจะเป็นรูปภาพหรือของจริง ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรม จะได้อุ้ถามเด็กในเนื้อหาชุดเดียวกัน ควรลำดับเนื้อเรื่องให้เป็นที่น่าสนใจและต่อเนื่องกันด้วย

4.3 ควรใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง เพื่อทราบผลการพัฒนาการทางค่านสติปัญญาของเด็ก

4.4 การบันทึกการวัดผลใช้แบบการจัดอันดับคุณภาพ

5. การใช้ข้อทดสอบ ใช้สอบเด็กเพื่อบันทึกคะแนนไว้เป็นหลักฐาน

5.1 การใช้วิธีนี้อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง

5.2 ควรจัดข้อทดสอบให้มีคุณภาพเหมาะสมกับเด็ก และควรคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้
คือภาพทัศนคติ เนื้อหาตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน

การวัดผลระดับอนุบาลนั้นจะเลือกใช้วิธีวัดผลแบบไหนขึ้นอยู่กับลักษณะวิชา วัยของเด็ก ตลอดจนความมุ่งหมายของการวัดผลแต่ละคราว ซึ่งควรพิจารณาว่าวิธีวัดผลมาใช้ให้เหมาะสม ควรใช้วิธีสังเกต สันทนา และตรวจผลงานให้มาก สำหรับข้อทดสอบควรใช้ให้น้อยที่สุด และควรใช้ในบางวิชาเท่านั้น การจัดน้ำหนักในการวัดผลควรใช้เกณฑ์ดังนี้

วิธีวัดผล	ชั้นอนุบาลปีที่ 1		ชั้นอนุบาลปีที่ 2	
	ภาคที่ 1	ภาคที่ 2	ภาคที่ 1	ภาคที่ 2
1. การสังเกต	50%	40%	40%	40%
2. การสนทนา	40%	30%	30%	30%
3. การตรวจผลงาน	10%	15%	10%	10%
4. การใช้ข้อสอบปากเปล่า	-	10%	10%	10%
5. การใช้ข้อทดสอบ	-	5%	10%	10%

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กอบกมล พรหมมา (2529 : ฉ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอนุบาลเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับครูอนุบาลในคานันธุหาและขอเสนอแนะพบว่า

1. บัญชาทางโรงเรียนอนุบาลชาคมุคคาลกรที่มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาคมุคคาลกรที่มีความรู้ในการนิเทศฝ่ายอนุบาล ชาคการสนับสนุนงานคานอนุบาล
2. บัญชาคานครูอนุบาล ครูอนุบาลต้องรับผิดชอบเด็กในชั้นมากเกินไป ครูขาดความกระตือรือร้น ครูไม่ให้ความร่วมมือ ครูไม่เข้าใจการนิเทศจึงเกิดการต่อต้านและไม่ยอมรับ
3. บัญชาคานนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่เน้นระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอนุบาลในโรงเรียนอนุบาลเอง และบัญชาการโอนการย้ายครูทำให้ทางโรงเรียนไม่ได้รับครูที่มีวุฒิการศึกษาทางคานอนุบาล ทำให้เกิดการขาดแคลนครูสอนระดับอนุบาล
4. บัญชาคานผู้บริหาร ผู้บริหารมีงานมากทั้งงานในโรงเรียนของตนเองและงานของกลุ่มโรงเรียน ผู้ชวยฯ ฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่เน้นทางคานประถมศึกษา เพราะมีชั้นประถมศึกษามากกว่าชั้นอนุบาล และขาดความรู้ทางคานอนุบาล ส่วนหัวหน้าฝ่ายอนุบาลนั้นต้องเป็นครูประจำชั้นด้วย จึงไม่มีเวลาในการนิเทศเพื่อนครู

มังอร ภูมิชาติ (2531 : ง) ศึกษาการใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กทุกคนไม่เคยศึกษาทางคานอนุบาลศึกษา และมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก 1 - 2 ปี จุดหมายหลักในการจัดการศึกษาระดับนี้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางคานร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาแก่เด็ก วิธีการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้สอนคือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ และการเข้ารับการอบรมระยะสั้น ที่ตั้งของห้องเรียนชั้นเด็กเล็กตั้งอยู่ในอาคารเรียนเดียวกับชั้นเรียนระดับอื่นแต่อยู่ชั้นล่างสุดซึ่งเป็นทั้งห้องเรียนและห้องเล่น

โดยมีการจัดวัสดุและอุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมในที่เก็บที่เคลื่อนที่ได้ แต่วัสดุอุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอ ตารางกิจกรรมประจำวันที่ใช้ยึดตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีการจัดกิจกรรมภายในมากกว่าภายนอกห้องเรียน และกิจกรรมที่จัดมากก็คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมที่จัดมากคือ เพลง ในการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด ส่วนเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของระดับพัฒนาการต่าง ๆ คือร้อยละ 60 ขึ้นไป

สภาพปัญหาในทุก ๆ ด้านเป็นปัญหาระดับปานกลาง โดยมีสภาพปัญหาที่พบมากคือ การขาดแคลนเอกสารประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ การจัดทำ/หา/ใช้สื่อการเรียน การสอนและการจัดทำเอกสารและเครื่องมือการวัดและประเมินผล